

Lone Dybkjærs tale ved Scleroseforeningens 40-årsjubilæum

Taler

Lone Dybkjær
Europaparlamentsmedlem
for Radikale Venstre

Dato

30. april 1997

Sted

København

Deres Majestæt, ærede ministre og repræsentanter for Københavns bestyre,
mine ærede damer og herrer

Jeg er glad for at få lov til at tale her i dag, men jeg må indrømme, at det var med en smule betænkelighed, at jeg sagde ja. Sagen er, at jeg jo ikke har min daglige gang i foreningen og derfor ikke er fuldt inde i det daglige arbejde. (Så hvis jeg skulle komme til at træde nogen over tærne, så hænger [det] sammen med mit manglende kendskab til det praktiske arbejde). Som Europaparlamentariker er det naturligt, at jeg tager udgangspunkt i den europæiske dimension af de spørgsmål, I som handicaporganisation står overfor. For sagen er jo, at problemerne vedrørende handicappedes rolle i samfundet i sidste ende er et spørgsmål, der berører os alle sammen. Det handler simpelthen om, hvordan vi i vort samfund behandler hinanden.

Hvad binder egentlig Europa sammen? Har europæere overhovedet nogen fælles værdier? Disse spørgsmål stilles gang på gang - simpelthen fordi svaret er alt andet end indlysende. Vi har selvfølgelig en lang fælles historie - på godt og ondt. Historien består mindst lige så meget af krige som af samarbejde.

Men er det ikke sådan, at Europa trods alt har en fælles grundværdi i demokratiet og respekten for menneskerettigheder og specielt individets frihed og minoritetsgruppers rettigheder? Grundlæggende har vi noget til fælles, når det kommer til samfundets respekt for individet.

Respekt for menneskerettighederne er faktisk en forudsætning for at komme i betragtning som medlem af EU. Den positive udvikling, hvad menneskerettigheder angår, er en af forudsætningerne for, at af de Central- og Østeuropæiske lande kan blive medlemmer af EU.

Derfor er det egentlig også naturligt, at der sideløbende med forberedelserne til udvidelsen mod Øst foregår en diskussion om udvidelse af Unionens kompetenceområde i menneskerettighedsspørgsmål.

Oprindeligt var EU et freds- og velfærdsprojekt. Bevares, det handler da stadig om indre marked og fri bevægelighed. Der er blot også kommet en ny dimension ind i samarbejdet. Vi skal for eksempel sikre os, at det bliver fri bevægelighed for alle, og ikke kun for en lille elite. Jeg har netop stillet spørgsmål til Rådet og Kommissionen om, hvor mange handicappede, der kommer ud som ERASMUS-studerende. Handicappede må ikke udelukkes. (Der er allerede fine initiativer som "Handy-guide", men det viser jo også, hvor vanskelige vilkår det er). Men den frie bevægelighed er selvfølgelig kun ét aspekt af spørgsmålet om individ og samfund.

I øjeblikket diskuteres det på regeringskonferencen, om man skal indføre en ny

bestemmelse i Traktaten, som forbyder al forskelsbehandling på grund af køn, race, etnisk eller social oprindelse, religion, handicap, alder eller seksuel orientering.

Forslaget har altså til formål at beskytte udsatte grupper. Problemet er, at diskrimination udspringer af holdninger eller måske uvidenhed, og det er altså svært at ændre holdninger eller bringe folk ud af uvidenhed ved hjælp af lovgivning.

Det skal nu ikke få os til at fortvivle. Uvidenhed kan bekæmpes med oplysning og her spiller det oplysningsarbejde, som blandt andet Scleroseforeningen foretager, en meget væsentlig og konstruktiv rolle.

Det vigtigste ved demokratiet er ikke, at flertallet bestemmer, men at der tages hensyn til mindretallet. Demokrati er ikke 49%/51%. Demokrati handler først og fremmest om tolerance og udfoldelsesmuligheder for alle. Vi skal give hinanden frihed - vi skal give hinanden plads.

Samfundets opgave er bl.a. at give udsatte grupper (heriblandt handicappede) fuld mulighed for at deltage i samfundslivet i alle dets aspekter. Det er det, der kaldes "mainstreaming" (det kan godt være, at Danmark på dette som på andre områder er et foregangsland, men vi har endnu ikke fundet et godt dansk ord for "mainstreaming"). Mainstreaming (altså optimale udfoldelsesmuligheder for alle) reducerer behovet for specialløsninger, og på den måde forhindres udskillelse og adskillelse af handicappede. Målet er, som sekretariatschef i Det Centrale Handicapråd Mogens Wiederholt har udtrykt det, at: "Handicappede

skal færdes på brede boulevarder og ikke henvises til sidegader og blindgyder."

Det offentlige kan gøre meget, men kan ikke løse alle problemer, som har med handicappedes stilling i samfundet at gøre. På nogle områder vil de private organisationer være bedre til at løse problemer eller informere - simpelthen fordi de har en direkte forståelse af problemerne.

Derfor glæder det mig umådeligt at se, hvor gode I er til at blive hørt og få indflydelse på de politiske beslutninger, der træffes både i Danmark og i EU. Det har vi blandt andet set i forbindelse med orphan drugs ... jeres dygtighed anerkendes også af Rådet, der så sent som i december understregede vigtigheden af at høre handicaporganisationer i spørgsmål, der vedrører dem. Det må vi hjælpes ad med at holde Rådet fast på.

Men jeg har også oplevet indbyrdes uenighed blandt handicaporganisationerne om nogle spørgsmål - for eksempel i sagen om patentering af bioteknologiske opfindelser. Her siger min erfaring fra kvindesagen mig, at I begår en fejl. Det er utroligt vigtigt, at I står sammen udadtil. Ellers kommer I til at stå svagt.

Individets frihed giver kun mening, hvis der er lige adgang til friheden. Kodeordet er altså lige muligheder. Men for at man skal dele lige, skal man (for)dele skævt. Kun ved at erkende, at nogle grupper har nogle besværligheder, som samfundet skal hjælpe til med at overvinde, kan man skabe de lige muligheder, der vil give samfundet maximal udnyttelse af dets menneskelige ressourcer. For ved at drage omsorg for hinanden styrker vi fællesskabet. Udnyttelse af menneskelige ressourcer er ikke et spørgsmål om økonomi. Vi er

alle helt enestående og er i den forstand uerstattelige. I modsætning til ved ting, kan man ikke tale om, at et menneske har en pris. Det kan være værd at minde hinanden om dette en gang imellem i den gennemrationaliserede verden, vi lever i.

For det er netop sagen. Det er ikke kun for udsatte gruppers skyld, at vi skal undgå diskriminering. Det vil være til gavn for os alle. Det er udmærket, at man også i forhandlingerne på regeringskonferencen er opmærksom på problemet, og at der er støtte til en antidiskriminations-bestemmelse. Det er dog symptomatisk, at der ikke er enighed om, hvilke grupper der skal nævnes i bestemmelsen.

Løsningen er vel egentlig simpel. Man behøver slet ikke at nævne hvilke grupper, der ikke må diskrimineres imod. (Der ligger jo en vis selvmodsigelse i at skille nogle grupper ud for at understrege, at de skal være fuldstændig integrerede.) Ingen nævnt, ingen glemt. Der må ikke diskrimineres slut-færdig!

Men den hellige grav er ikke velforvaret blot på grund af nogle paragraffer. (Det kan vi kvinder tale med om. Vi har som grupper en del til fælles. På FN's årlige generalforsamling behandler man kvinder, børn og handicappede under ét. Vi tilhører alle tre en særlig udsat gruppe. Normen er velfungerende mænd, vi andre er undtagelser fra normen. Lige så lidt som for andre grupper vil tingene komme af sig selv til handicapgrupperne. Det kræver ofre). Og vi skal i hvert fald ikke bruge en juridisk klausul til at fralægge os vores personlige ansvar. Vi er sårbare og afhængige af hinanden, og derfor skal vi hjælpe og drage omsorg for hinanden. Tolerance mellem mennesker er og bliver det vigtigste.

Derved kan vi alle få de bedste udfoldelsesmuligheder. Og muligheder giver frihed - også til at være anderledes.

Tags

Jubilæumstale, Radikale Venstre

Relateret

Lone Dybkjærs tale til europæisk kvindekongres
5. marts 2004

Lone Dybkjærs præsentation af Initiativ Rapport
6. november 2003

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lone-dybkjaers-tale-ved-scleroseforeningens-40-arsjubilaum>